

МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ЗА ПРОЕКТИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ЕЛЕКТРОННО ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ В СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ

Това ръководство е предназначено за преподавателите, които разработват и провеждат курсове за онлайн преподаване и учене. То включва общопедагогически и методически препоръки за дизайн на електронни курсове, съобразени с водещи постижения на теорията и практиката на тази форма на обучение в света. Ръководството не включва в себе си инструкции за практически дизайн в електронната учебна среда, доколкото тя е променлива величина при проектирането на тази форма на обучение. Винаги едно учебно заведение може да реши да промени тази среда или преподавателят да промени технологичните инструменти за реализиране на своя дизайн с промяната на технологиите. Параметрите на педагогическия дизайн обаче остават относително константни, доколкото те касаят познаването на процесите учене, преподаване и тяхното взаимодействие в онлайн среда, където всички тези процеси са опосредствани от използването на дигиталните технологии.

Проф. Румяна Пейчева-Форсайт

Съдържание

Въведение

I. Проектиране на курса на ниво макро-дизайн

II. Проектиране на курса на ниво на микро-дизайн

1. Описание на образователните цели
2. Проектиране на учебните задачи/ дейности
3. Планиране на ресурсното осигуряване на курса
4. Определяне на учебното време
5. Планиране на използването на технологии за осигуряване на преподаването, ученето и педагогическата комуникация
6. Проектиране на системата за оценяване на напредъка и постиженията на обучаемите
7. Проектиране на система за оценка на качеството на курса

Приложение 1 - Изисквания към дизайна на курс за електронно обучение според Европейската система за оценяване на качеството на електронен курс EPPROBATE

Приложение 2 – Анкета за изследване на мненията и отношенията на студенти към качеството на обучение в дистанционна форма

Приложение 3 - Система за оценка и акредитация на дистанционна форма на обучение (НАОА). Критерии, имащи отношение към дизайна на ниво учебен курс/модул.

Въведение

Качеството на електронното онлайн обучение в голяма степен зависи от знанията, уменията, компетенциите и усилията на преподавателя, вложени при разработването (дизайна) на електронния курс и неговото реализиране. За създаването на електронни курсове, провокиращи и подпомагащи качествено учене, наличието само на технологични знания и умения се оказва недостатъчно. Изисква се и наличието на умения за педагогически дизайн на електронното обучение с неговите основни компоненти и етапи, който има своите специфики и значително се различава от този на традиционното обучение.

В процеса на дизайн на вашия електронен курс е необходимо да преминете през следните два основни етапа, отговарящи на две нива на дизайн:

- ◆ **Ниво на макро-дизайн на курса** – на този етап се очертават и обосновават теоретико-методологическата рамка на курса, неговите общи цели и задачи, очаквани резултати, основните теми на учебното съдържание, системата за оценяване и пр.;
- ◆ **Ниво на микро-дизайн** – на този етап се планира всеки отделен модул¹ в курса и учебните задачи и дейности в него.

---

¹ Под учебен модул в този текст ще се разбира „относително самостоятелна тема от учебното съдържание, за усвояването на която са формулирани определени образователни цели и са проектирани определени учебни задачи и дейности, с помощта на които целите да бъдат реализирани. Предвидени са също начина и инструментариума за оценяване на степента на постигане на целите от обучаемите”.

I. Проектиране на курса на ниво макро-дизайн

При определяне на теоретико-методологическата рамка на вашия курс имайте предвид съвременните тенденции в електронното обучение. Добрите практики недвусмислено показват, че доминираща в световен мащаб платформа на електронното обучение и учене е конструктивизмът с неговите многообразни теоретични разновидности най-вече в лицето на социалния и комуналния конструктивизъм. В този смисъл е препоръчително да се насочите към подход, ориентиран към обучаемите и към конструиране на учебни дейности, които изискват активно усвояване на знанията.

Един от водещите автори в областта на електронното обучение, проф. Даяна Лорилард², извежда 4 основни принципа на макродизайн на електронен курс:

1) Ориентиран към обучаемите подход

- Преподаването и ученето се проектират в съответствие с потребностите на обучаемите, от една страна, и с очакваните резултати от обучението, от друга.
- Процесът на дизайн започва с анализ на празнините между параметрите на входа (знания, умения и компетенции на обучаемите) и очакваните резултати.

2) Активно учене

- Преподаването и ученето следва да включват не само инструкционистки/трансмисионни модели и методи, но и интерактивни, които да осигуряват активно участие на учещите в реконструирането на собствения учебен опит в дискусия и сътрудничество с другите.
- В допълнение към ученето чрез "придобиване" на знания, т.е. слушане, гледане, четене, обучаемите трябва да бъдат насърчавани да учат чрез творческото осмисляне и реконструиране на знанията и опита.

3) Смесено учене (blended learning)

- В преподаването и ученето следва да се съчетават конвенционални и цифрови технологии, според това, за което те са най-подходящи.

4) Интегрирано в дизайна на курса перманентно оценяване – сумативно и формиращо

- Само чрез оценяване може да се установи какво обучаемите са усвоили в действителност в резултат на преподаването и ученето на различни етапи от учебния процес.
- Перманентното оценяване подпомага адаптирането на дизайна на курса към потребностите и нивото на обучаемите.
- Формиращото оценяване осигурява на обучаемите обратна връзка за прогреса им по отношение на реализиране на образователните цели като им дава възможност да намерят най-подходящите стратегии на учене.

---

² Laurillard, D. (2012) *Teaching as a Design Science*. London and New York: Routledge

Важни стъпки в дизайна на електронния курс на макро равнище са следните:

1. Формулиране на предварителните изисквания към студентите за успешно справяне с обучението по този курс
2. Анализ на потребностите и входящото ниво на обучаемите
3. Описание на общите цели и очакваните резултати от обучението в този курс
4. Планиране на учебното съдържание – основните теми от курса
5. Проектиране на системата на оценяване – текущо и крайно
6. Планиране на използването на технологиите – за присъствено и онлайн обучение
7. График на обучението – посочване на времевите параметри на важните събития в курса: предаване на резултати от учебната дейност, текущ контрол или други учебни събития
8. Планиране на съотношението на онлайн учебните дейности и тези, които ще се реализират в присъствена форма
9. Планиране на основните педагогически подходи и модели, които ще лежат в основата на дизайна на курс – напр. базиран на разработване на образователен проект дизайн; базиран на учене чрез експеримент дизайн; дизайн, базиран на учене чрез решаване на проблеми и пр.
10. Планиране на дейности и инструментариум за оценка на качеството на курса след неговото провеждане.

Кратко описание на стъпките на дизайна на курс на макро-равнище:

1. **Формулиране на предварителните изисквания към курса** – опишете знания, умения, нагласи, опит и квалификации, които се очаква студентите да имат, за да бъдат записани във вашия курс или такива, които са база за успешното усвояване на съдържанието на този курс. При електронното обучение тук се описват и знанията, и уменията, свързани с използването на определени технологии, които сте включили в курса, както и уменията за учене в електронна учебна среда.
2. **Анализ на потребностите и входящото ниво на обучаемите**

Входящата диагностика на знанията и потребностите на групата обучаеми е от изключително значение за осигуряване на качеството на онлайн курса. Именно чрез сравнение между входящото ниво и планираните резултати от обучението може да се измери качеството на преподаване и учене. За изследване на предварителните знания на обучаемите използвайте диагностични тестове, доклади от или за обучаемия, резултати от предишни курсове или нарочни учебни дейности (дискусии, разработване на артефакти и пр.), в които могат да се идентифицират важните за вас знания.

Препоръчително е да се запознаете и с потребностите, очакванията, нагласите и интересите на студентите като използвате различни подходи и дейности. Всички те влияят на мотивацията за учене – важен фактор за ефективността на ученето. В условията на учене в електронна учебна среда това може да стане чрез планирането на един общ форум, в който участниците в обучението формулират своите очаквания и

нагласи по отношение на съдържанието, начините на учене, общуване и взаимодействие.

3. Проектиране на общите цели и очакваните резултати от курса

На ниво **макро-дизайн** формулирайте целите по отношение на цялостната стратегия/подход на курса. Формулираните цели трябва да съответстват на идентифицираните потребности на обучаемите, от една страна, и да отразяват реално очакваните резултати от усвояването на съдържанието на курса, от друга. Опишете конкретно характера и нивото на знания, умения и компетенции, които обучаемите трябва да са в състояние да демонстрират в края на курса.

4. Планиране на учебното съдържание – основните теми от курса

При подбора и структурирането на образователното съдържание на курса е добре да имате предвид фактори като: диагностицираното входящо ниво на обучаемите, формулираните образователни цели и динамиката в развитието на научната област, която преподавате. Съдържанието е гъвкав и мобилен компонент на дизайна и трябва да имате готовност за неговата перманентна промяна както по време на самия курс, така и при всяко следващо планиране на курса.

За да можете ефективно и лесно да реализирате подбора на учебното съдържание на вашия онлайн курс, се опитайте да си отговорите на някои важни въпроси като:

- Кои знания от съответната област ще допринесат в най-голяма степен за реализирането на целите на курса?
- Кои са информационните източници за подбор на съдържанието?
- В каква последователност да бъдат представени темите?
- Коя е основната информация, която обучаемите следва да овладеят и коя информация е допълнителна/подкрепяща?
- Кои са ключовите знания, които трябва да бъдат представени от преподавателя, и кои обучаемите могат сами да овладеят или конструират?

5. Проектиране на системата на оценяване на прогреса и постиженията на обучаемите

След описанието на целите и очакваните резултати, определете характера и вида на оценяването – текущо и крайно, видовете методи за оценяване, начина на формиране на крайната оценка от курса, начините за идентифициране на плагиатство.

За да конструирате системата на оценяване следва да си отговорите на въпросите:

- Какво ще се оценява (знания, умения, компетентности, отношения)?
- Кои от тях имат по-голяма тежест (кои са по-съществени и кои са по-несъществени)?
- В каква степен са формирани (стандарти на представяне)?

Практиката доказва, че не съществува метод, който да е в състояние да измери постигането на всички образователни цели. В същото време съществуват методи, които са по-подходящи за оценяването на един вид знания пред други. Принципно правило е, че колкото по-разнообразни методи за оценяване използвате, толкова по-разнообразна, пълна и обективна информация за състоянието и резултатите на ученето може да получите.

В условията на онлайн обучение е добре да проектирате методи и техники за проверка на разбирането на усвоявания материал или на смисъла на задачите и дейностите сравнително често, за да се уверите, че студентите отбелязват напредък по отношение на поставените цели. Например в края на всяка учебна дейност е добре да планирате студентите да отговарят на някакъв въпрос или да представят в електронната среда резултатите от своята дейност, за да оцените степента, до която са изпълнени планираните цели на тази дейност. Това ще ви даде възможност да продължите към следващата дейност или да коригирате преподавателската си стратегия, ако това е необходимо.

6. Планиране на използването на технологиите

На следващия етап от вашия дизайн планирайте внимателно какви технологии ще използвате, като ги съобразите с целите на обучение, потребностите на обучаемите и финансовите възможности на вашата институция/факултет. Даяна Лорилард³ препоръчва планирането на следните технологии за обезпечаване на достъпа до онлайн обучение:

A/ За преподавателя:

- Персонален лаптоп за използване в офиса, аудиторията, лабораторията
- Достъп до средства/инструменти за планиране и проектиране на обучението и на дигитални ресурси
- Онлайн достъп до информация и данни за обучаемите, курсовете и модулите и планирането
- Онлайн достъп до образователни дигитални хранилища и ресурси
- Онлайн достъп до други преподаватели
- Онлайн достъп до обучаемите

B/ За обучаемите

- Персонални лаптопи за използване в дома, в аудиторията, лабораторията и работна среда
- Онлайн достъп до образователни дигитални хранилища и ресурси
- Онлайн индивидуален достъп до информация и данни за другите обучаеми, модули, и програмата
- Онлайн достъп до преподавателя
- Онлайн достъп до другите обучаеми
- Онлайн достъпът до преподавателя и колегите, данни, учебно съдържание и ресурси, информация за графика на обучение и пр. следва да бъде предоставен в електронната учебна среда.

Софтуерните инструменти и дигиталните ресурси, които планирате да бъдат използвани в обучението, следва да се изберат според педагогическите и логистичните изисквания на всеки конкретен образователен контекст. Освен това е важно обучаемите

---

³ Laurillard, D. (2012) *Teaching as a Design Science*. London and New York: Routledge

и преподавателят да могат да работят с технологиите, използвани в курса на обучение. При онлайн обучението е подходящо да планирате повече инструменти, създаващи предпоставки за колаборативни учебни дейности на вашите обучаеми. За целта може да използвате разнообразни уеб 2.0 технологии като уики, блог, форум, които притежават сходни характеристики за подпомагане на онлайн базираните интеракции между обучаемите в курса, както и тези между тях и преподавателя.

7. Определете времеви график (календарното време)

Определете начало и край на вашия курс/модул (ите), учебните сесии или теми. Ако използвате проследяващ софтуер в електронната учебна среда, планирайте сроковете и основните етапи за изпълнение на задачите чрез функцията календар и графикът ще бъде автоматизиран.

8. Планиране на съотношението на онлайн учебните дейности и тези, които ще се реализират в присъствена форма

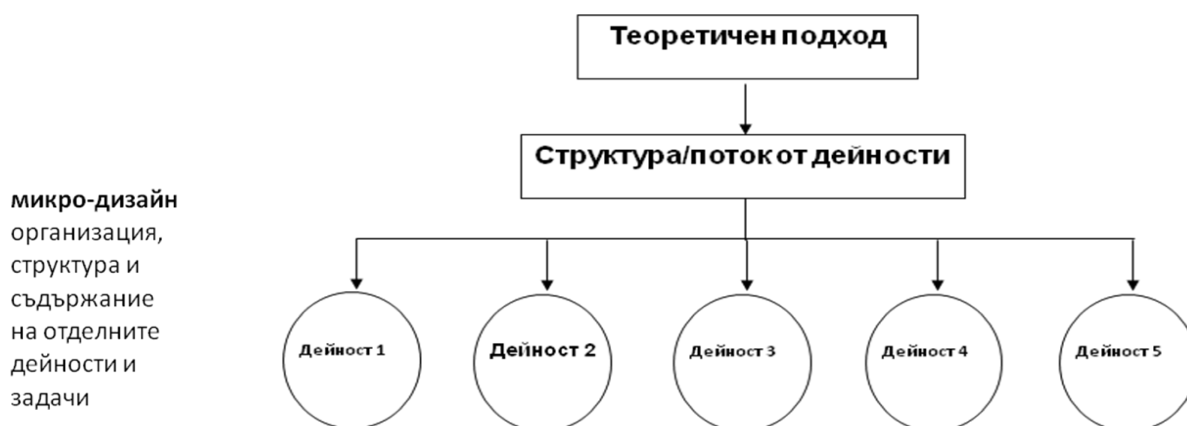
Планирайте кое учебно съдържание е по-добре да се преподава/изучава в присъствен и кое - в онлайн формат; кои образователни цели могат да се реализират по-ефективно в присъствен вариант и кои – в условията на електронната учебна среда; кои знания и умения биха били по-ефективно формирани с помощта на дигиталните технологии и кои - с подкрепата на преподавателя или другите студенти в контекста на присъственото обучение. На базата на тези решения проектирайте съотношението и последователността на присъствените и онлайн учебните сесии. При взимането на тези решения е добре да се съобразите и с фактори като: нормативната уредба за дистанционната форма на обучение, която позволява не повече от 30% от обучението в определена специалност да се провежда в присъствен формат, както и с обучаемите и техните възможности да посещават присъствените учебни сесии (особено ако живеят в чужбина).

9. Планиране на основните педагогически подходи и модели, които ще лежат в основата на дизайна на курс – напр. дизайн, базиран на разработване на образователен проект; дизайн, базиран на учене чрез експеримент; дизайн, базиран на учене чрез решаване на проблеми и пр.

II. Проектиране на курса на ниво на микро-дизайн

Хелън Битъм⁴ представя графично дизайна на микро равнище по следния начин:

Дизайна на **микро-ниво** на курса преминава през проектирането на всяка учебна сесия/дейност по отделно и проектиране на връзките между тях. Технологично, проектирането на всяка учебна сесия/дейност преминава през следната последователност от стъпки:

1. Описание на образователните цели

На ниво **микро-дизайн** операционализирайте целите на обучението като вземете предвид:

- вече формулираните глобални цели на курса;
- съдържанието на темата, която ще се изучава;
- входящото ниво на обучаемите (знания, умения, мотивация, интереси и пр.).

При наличието на тази информация може да се пристъпи към формулирането на конкретните цели на обучение в рамките на определена методическа единица: модул - учебна сесия – учебна дейност - задача.

Добре е формулираните цели следва да имат следните характеристики:

- да са написани в бъдеще време;
- да идентифицират значими изисквания към ученето;
- да бъдат достижими и да подлежат на оценяване;
- да използват разбираем за обучаемия език (да не включват неточни и неясни термини);
- да се отнасят до експлицитни постижения;
- да определят точно какво успяващите обучаеми трябва да могат да правят;

⁴ Beetham, H. (2004) Review: developing e-Learning Models for the JISC Practitioner Communities

- ❑ да описват, където е необходимо, условията, при които обучаемите трябва да демонстрират техните постижения по отношение на определена цел;
- ❑ да описват, където е необходимо, стандартите или равнищата, на които обучаемият трябва да демонстрира компетентност, т.е. базата, на която постиженията ще се оценяват.
- ❑ добре е да се избягват изрази като “да знае”, “да може”, “да разбира”, “да оценява”, тъй като са много общи и неизмерими. Препоръчително е да се използват термини като: да утвърждава, да обяснява, да дефинира, да дискутира, да описва, да изброява, да класифицира, да идентифицира, да предвижда, да обобщава, да резюмира, да критикува, да сравнява, да противопоставя, да аргументира, да тества, да проектира, да моделира и пр.

Съществуват различни класификации (таксономии) в помощ на определяне на образователните цели. Препоръчително е когато формулирате целите на вашия онлайн курс да използвате познатата таксономия на В. Bloom, която дава добри резултати.

Когнитивна таксономия на Б. Блум

Ниво	Глаголи
Знания – способността да се възстанови изучен материал, да се познават фактите, методите, процедурите, основите понятия и принципи	изброи, назове, дефинира, да си спомни, запише, разпознае
Мислене – способността да разбере смисъла на материала, да се интерпретират основните идеи, да се предвидят логическите следствия	опише, обясни, дискутира, докладва, разбере, направи преглед
Приложение – способност да използва наученото в нови ситуации и при решаване на проблеми, да демонстрира правилно използване на процедури, да прилага теории в практически ситуации	оценява, приложи, използва, демонстрира, илюстрира, практикува, докладва, дава доказателства, разграничава
Анализ – способност да идентифицира компонентите на цялото, да разбира структурата и композицията, да може да разпознава логическите грешки, да разграничава факти от заключения	разграничава, анализира, преценява, изследва, проверява, илюстрира, експериментира, пише, категоризира, поддържа твърдения
Синтез – способност за творческо приложение на идеи в нови ситуации, да ги интегрира с нови знания, да пише аргументирано изложение, да предложи структура за изследване, да формулира хипотези	проектира, организира, формулира, предполага, компилира, интегрира, предлага, валидизира, планира, открива, ревизира, пише

Оценка – способността да преценява и оценява полезността на едно знание за реализирането на определена цел	преценява, оценява, съди, сравнява, интерпретира, прави преглед, поддържа /мнение, хипотези/, критикува, пише
---	---

2. Проектиране на учебните задачи/ дейности следва да са:

- Предварително проектирани и детайлно описани

присъствени	групови
индивидуални	онлайн

- Интегрирани в определени задачи
- Съобразени с възможностите на онлайн средата за обучение, ако се предвижда да се проведат в нея.

Разлика между “задача” и “действие”

Важно е да се разграничава същността на учебните дейности от тази на задачите/заданията. Задачите/заданията са предписания за работа. В тях преподавателят описва изискванията към дейността на студентите – нейното съдържание, последователност на стъпките, формата, обхвата, очаквания резултат. Дейностите се идентифицират с познатите „методи на учене”, а именно с това, което обучаемите реално извършват, за да удовлетворят изискванията на задачата и да постигнат определен резултат. Задачата може да се характеризира със строги и детайлни изисквания, а може да бъде и по отворена, така че да се предостави възможност на обучаемите творчески да интерпретират изискванията в нея.

А – Учебни задачи

При описание на задачите е препоръчително да отговорите последователно на следните въпроси:

- Какво се очаква да направят студентите?
- С какво учебно съдържание ще работят?
- В какви учебни дейности те следва да се включат самостоятелно или в група?
- С какви ресурсите ще работят? Кой от тях са задължителни и кои допълнителни?
- Какъв е очаквания резултат? Той следва да се опише подробно.
- Колко време е необходимо за изпълнение на задачата, включително за запознаване с ресурсите – учебно и календарно време.

- Кои са инструментите в електронната учебна среда, с помощта на които ще се изпълнят дейностите? Ако задачата е по-сложно и изисква използването на повече инструменти, опишете тази последователност. Ако за пръв път студентите ще използват определен инструмент/технология, предложете кратко ръководство как да се използва той/тя. Това може да стане чрез текстов документ, презентация, ръководство.
- Определете къде в електронната среда да се качи готовия продукт.
- Определете начина на оценяване на този продукт или дейността – от вас, самооценяване, от други студенти, от групата?

***В една сесия може да имате няколко сравнително прости учебни задачи, както и една сложна задача.
Осигурете тяхното съдържателно и времево синхронизиране.***

Б – Учебни дейности (методи на преподаване и учене)

Даяна Лорилард⁵ препоръчва при дизайна на електронен курс подбора на учебни дейности да е съобразен с типа учене, което те могат да провокират, а именно:

- ✓ Учение чрез възприемане
- ✓ Учение чрез изследване
- ✓ Учение чрез дискусия
- ✓ Учение чрез упражняване
- ✓ Учение чрез създаване на продукт

При **ученето чрез възприемане** подберете такива методи (слушане, четене, наблюдение), чрез които обучаемият да бъде активно ангажиран в процеса на възприемане на новите знания. В помощ на активното възприемане на информацията са начините на нейното структуриране и представяне от страна на преподавателя. В този смисъл възможностите на технологиите да визуализират и да представят информацията мултимодално, интерактивно и динамично са незаменими.

При **ученето чрез изследване** акцентирайте върху някакъв значим изследователски проблем от съдържанието на курса; върху ресурсите, необходими за проучването и методите за осъществяване на дейността. Като ресурси може да включите: себе си/преподавателят в качеството му на консултант, хартиено-базирани и дигитални ресурси – разработени от вас и колеги или достъпни онлайн. Уверете се, че необходимите ресурси са на разположение, изследователската задача е детайлно описана и процесът на изследване е консултиран в случай на нужда.

Ученето чрез дискусия е често използван метод, олицетворяващ парадигмата на социалния конструктивизъм, който акцентира върху значимостта на социалните аспекти на ученето. Електронната среда за обучение позволява проектирането на дискуссионни форуми за постигане на разнообразни образователни цели. Дискусиите

---

⁵ Laurillard, D. (2012) *Teaching as a Design Science*. London and New York: Routledge

следва внимателно да се планират, така че да провокират дейности като описание, обяснение, слушане, аргументация, преговаряне.

Ако вашата цел е обучаемите да прилагат теорията в практически контекст или да разбират практическото приложение на теоретични идеи или формирането на определени умения, е желателно да използвате метода **учене чрез упражнения/практика/опит**. На етапа на дизайн на курса вашата роля е така да формулирате задачата, че да се гарантира свързването на теорията с практиката.

Ако целта е обучаемите да консолидират и демонстрират това, което са научили, може да използвате метода **учене чрез създаване на продукт**. Той се отнася до дейностите, чрез които обучаемият показва резултатите от своето учене, обикновено чрез представяне на артефакти, напр. есе, доклад или проект. Препоръчително е процесът на създаване на артефакта да се планира в по-голям период от време (напр. с продължение на повече от една тема) и да осигурява свързването на теорията с практиката.

Полезни съвети за подбор на дейности/методи на обучение

Планирайте всяка дейност поотделно (нейната организация, структура и съдържание) и връзките между отделните дейности, в операционен план, така че тяхната последователност да води до поетапното реализиране на целите на курса в процеса на обучение. При избора на дейности следвайте следните препоръки:

- Следвайте определени модели на учене, създадени и утвърдени като ефективни в контекста на конструктивистката парадигма или комбинирайте различни техни компоненти, стига това недвусмислено да води до реализиране на целите на съответната дейност.
- Ако използвате технологии, определете (аргументирайте) кои дейности и за какви цели ще бъдат осъществявани с помощта на избраните технологии.
- Ако използвате онлайн дискусии – синхронни или асинхронни – формулирайте набор от подходящи въпроси.
- При груповите дейности (например групови проекти) дефинирайте конкретни задачи, задайте времеви и съдържателни параметри, опишете изискванията за крайния групов продукт.

При проектирането на учебни дейности, осигуряващи условия за конструктивистки учебен опит е препоръчително да следвате принципите на дизайн, дефинирани от Terry Mayes и Sara de Freitas⁶. Те са ориентирани около следното:

- авторство върху учебните задачи
- ръководство и моделиране на умения за творческо мислене
- скафолдинг (изграждане на система за поетапна подкрепа)
- направлявана откривателска дейност
- възможности за рефлексия
- полуструктурирани проблеми.

⁶ Mayes, T., S. de Freitas. Review of e-learning theories, frameworks and models. JISC e-Learning Models Desk Study., достъпно на: [www.jisc.ac.uk/uploaded_documents/Stage%20%20Learning%20Models%20\(Versoin%201\).pdf](http://www.jisc.ac.uk/uploaded_documents/Stage%20%20Learning%20Models%20(Versoin%201).pdf).

С акцент върху социалните аспекти на ученето, към горе изброените могат да се прибавят и други принципи, като:

- учене със, от и за другите
- възможност за дискусия върху достоверността на своите знания
- възможност за групова рефлексия
- създаване на нови знания с цел те да бъдат използвани от другите.

Въпроси от общ характер, на които следва да си отговорим при дизайна на учебните задачи и дейности:

Свързани с учебни резултати

- Каква е целта на тази учебна дейност?
- Какви нови знания, умения или отношения искаме да формираме с нейна помощ? (обучаемите ще са в състояние да...)
- „Отворени” или „затворени” учебни резултати очакваме да получим? Доколко стриктно формулирани да са тези резултати? Включват ли нивото на постижение, контекста, в който да се докажат и пр.?
- Как обучаемите ще разбират, че са постигнали желаните резултати и колко добре са се представили?
- Как те ще бъдат оценявани? Ясни и точни ли са критериите за оценяване?
- Как ще бъде проследявано ученето като процес, за да осигури навременна обратна връзка върху индивидуалния прогрес?

Свързани с индивидуалните различия на обучаемите

- Предвидени ли са дейности за отстраняване на грешките за изоставащи или допълнителни дейности за напреднали, които да отговорят на различията на обучаемите?
- Имат ли обучаемите избор по отношение на това как да извършат конкретна дейност? А по отношение на участието си в групови дейности със съучениците?
- Ценят ли се различията между обучаемите чрез включването им в разнообразна колаборативна дейност или като се награждава иновативността в дейностите?
- Как подкрепата и обратната връзка са адаптирани към различията на обучаемите?
- Как обучаемите са включени в процеса на дизайн/редизайн на дейността?

Свързани с дигитални ресурси, средства и услуги

- До какви ресурси обучаемите имат достъп? Какви ресурси те сами могат да намерят? Какви са техните предимства?
- Какви когнитивни дейности (изследване, запаметяване, анализ и пр.) тези ресурси подкрепят по най-добрия начин?

- Какви технологии (средства и услуги) обучаемите имат на разположение - в университета и извън него?
- Какви учебни дейности тези технологии подкрепят по най-ефективния начин? Как това подпомага обучаемите в постигането на очакваните резултати?
- От каква подкрепа имат нужда обучаемите, за да използват тези технологии?

□ **Свързани с педагогическия диалог**

- Каква е ролята на преподавателя в тази дейност? Имат ли място в нея експерти или ментори?
- Как ще си взаимодействат обучаемите? Как се използват различията в техните отношения и опит? Какви са възможностите за учене един от друг и сътрудничество?
- Кой дава обратна връзка на обучаемите за техния прогрес? Предвидени ли са самооценка и взаимно оценяване?
- Как диалога е структуриран, ръководен и подпомогнат?
- Какви други хора могат да бъдат включени в учебната ситуация – други преподаватели, експерти, професионалисти и пр.?

3. Планиране на ресурсното осигуряване на курса

Технологиите предоставят огромни възможности за **визуализация и мултимодално представяне на учебното съдържание**. Така се подпомага възприемането, разбирането и осмислянето на новата учебна информация. В този смисъл, не се ограничавайте до предоставянето в електронната среда само на текста на вашите лекции. Използвайте технологии за представяне на информацията, които позволяват съчетаване на текст, картинки, графики, схеми, таблици, анимация и звук.

Технологиите дават възможности за представянето на информацията в **хипертекст формат**, т.е. създаване на активни връзки в текста, които препращат към допълнителна информация, визуализация или други ресурси. Това подпомага и индивидуализира ученето.

Освен ресурсите, разработени от вас и вашия екип, можете да използвате и такива, създадени от специалисти в областта ви, както и на ваши колеги. Единственото изискване тук е спазването на **закона за авторските права**. В случай, че нямате предоставени права над тези материали, използвайте техния достъпен в мрежата вариант, ако е свободен. Ако не, направете запитване към автора на материала за да ви го предостави.

Ресурсите, свързани с изпълнението на задачата/заданието можете да интегрирате в самото задача с помощта на хипервръзки. Под задачата качете всички ресурси по тази тема. Добре е да разграничите задължителните от допълнителните ресурси.

Важно при даването на ресурси за самостоятелна работа е да проверите времето, необходимо за работа с тях, както и за използването им при изпълнението на

задачата/заданието. Времето не бива да надвишава броя на часовете за учене, които носят съответния брой кредити за покриването на една учебна сесия във вашия курс.

Полезни съвети за подбор и създаване на учебните ресурси и материали

- ❑ Проучете в процеса на дизайн на всяка образователна единица наличните информационни източници, за да решите кои от тях са достъпни, интересни за обучаемите.
- ❑ Използвайте разнообразни ресурси, които осигуряват достигането на целите на обучение: като презентации на съответните лекции, рисунки, чертежи, диаграми, табла, материали за самостоятелна работа или за оценяване на обучаемите, и пр., осигуряващи дейностите на преподавателя и материали за обучаемите – за самостоятелна или за групово работа.
- ❑ Разработете вариативни учебни ресурси, удовлетворяващи стиловете на учене на вашите обучаеми.
- ❑ При разработването на мултимедийни учебни ресурси се ръководете от утвърдените дидактически, психологически, технически и ергономични принципи на дизайн на тези материали.
- ❑ Ако планирате вашите обучаеми да работят самостоятелно с различни интернет ресурси, много важно изискване тук е информационното търсене да бъде много конкретно дефинирано (неговите конкретни цели) и точно да бъде идентифициран неговия обег. Ако например е предвидено търсене в интернет, следва да се посочи адреса на конкретни уеб сайтове или ключовите думи за търсене на информацията. В противен случай резултатите могат да бъдат изключително неефективни. Освен това е необходимо предварително да сте проучили доколко актуални и надеждни са източниците, с които обучаемите ще работят.

Проблемът за информационното осигуряване на курса е от изключителна важност за дизайн на обучение, в центъра на който стои обучаемият. В контекста на конструктивистката парадигма знанията на учащият се са трайни и функционални, когато са придобити по пътя на активното преработване на информацията и участие в дейности, изискващи прилагането на тези знания в различен теоретичен и практически контекст. Желателно е да дадете възможност на вашите обучаеми да работят с различни информационни източници, да сравняват, да анализират, да реструктурират, да синтезират, да представят информацията и да преговарят за смисъла и стойността на своите знания с другите в контекста на различни дейности. Тук трябва да се има предвид, че не е достатъчно само да съберете и подредите учебните ресурси и материали, но и да планирате стратегии как да стимулирате вашите обучаеми да работят с тях.

4. Планиране на използването на технологии за осигуряване на преподаването, ученето и педагогическата комуникация

Въпросът за избора и използването на технологиите присъства на ниво дизайн на заданията и дейностите, на ресурсите и на дизайн на системата за оценяване. **На ниво планиране на заданията и дейностите** вие следва да определите с помощта на какви технологии/инструменти ще се реализират учебните дейности в електронната среда. **На ниво дизайн на учебните ресурси** трябва да предвидите с помощта на какви технологии ще бъде представено учебното съдържание. Дали те ще са качени в средата

за обучение или ще има връзки към интернет ресурси. **На ниво оценяване** вие следва да решите с помощта на какви технологии ще се осъществи оценяването – текущо и крайно, формиращо и сумативно.

5. Определяне на учебното време

Определете времето за дейностите на преподаване и учене, които не се осъществяват в присъствена форма (например асинхронни онлайн дискуссионни групи или индивидуално ресурсно-базирано обучение), което учащият се ще изразходва за учене по всяка учебна задача, тема, сесия в рамките на курса. Броят на тези часове следва да се ръководи от броя кредити, определени за курса.

6. Проектиране на системата за оценяване на напредъка и постиженията на обучаемите

За възрастните учащи е много важно да виждат смисъла от обучението и да бъдат активно включени в процеса на оценяване. Затова е важно вие като преподаватели ясно и подробно да обясните какво се очаква от обучаемите и как ще се оценява техният прогрес. При проектиране на системата на оценяване следва да се ръководите от системата от цели и задачи на курса, която определя какви знания, умения и компетентности се очаква да се развият у обучаемите във вашия курс.

Добрата практика показва, че за да бъде ефективно (валидно, надеждно и обективно), оценяването трябва да отразява възможно най-пълно съдържанието на курса. То следва да обхваща цялостно съдържание на курса и на двете му нива: ниво на общите цели на курса (напр. ако курсът е проблемно–проектиран, оценяването следва да измерва уменията на обучаемите да решават проблеми, а не да възпроизвеждат знания) и на ниво конкретни задачи, където въпросите трябва да покриват съдържанието в подробности. Планът за оценяване може да има следния вид:

Описание на съдържанието по теми и подтеми						
	Тема 1	Подтема 1.1.	Подтема 1.2.	Тема 2	Подтема 2.1.	Подтема 2.2
Фактологически знания (тестове с въпроси с множествен избор)						
Приложение на знанията в професионалната практика (отворени въпроси)						
Решаване на проблеми (компютърно-базирани тестове)						

Критично оценяване на теории (есе)						
------------------------------------	--	--	--	--	--	--

Полезни съвети за създаване на инструментите за оценяване

- Определете знанията, уменията и компетентностите, които обучаемите трябва да придобият в резултат на обучението във вашия курс.
- На тази основа разработете критериите за оценка и индикаторите (показателите) за представянето им.
- Подберете внимателно методите на формиращо и сумативно оценяване.
- Прилагайте разнообразни методи за оценяване, за да получите пълна и обективна информация за състоянието на ученето на вашите обучаеми.
- Най-важният критерий при подбор на методи за оценяване е тяхната релевантност на целите и задачите, реализирането на които е предназначено те да измерват.
- За възрастните учащи е важно да бъдат активно включени в процеса на оценяване. Включете самооценяването и взаимното оценяване като част от дизайна на подходящите за това дейности.
- Като имате предвид спецификата на учене от разстояние, предвидете начини за установяване на авторството на обучаемите върху създадено/ите от тях артефакти.
- Използвайте софтуер за установяване на плагиатство и направете това достояние на студентите.

7. Проектиране на система за оценка на качеството на курса

Бързото развитие на науката и технологиите изисква перманентно осъвременяване на съдържанието и дизайна на курса. Други фактори, които стимулират усъвършенстването на курса, са: прогреса на студентите по отношение на формулираните образователни цели; редовността на изпълнение на учебните задачи; успехът им – текущ и краен; мненията им по отношение на качеството на различни елементи на дизайна, които оказват съществено влияние върху мотивацията за тяхното учене и неговата резултативност.

Ето защо преподавателите следва да събират информация от различни източници за състоянието на качеството на курса и да правят перманентен редизайн на неговите елементи с цел неговото усъвършенстване.

Един добър инструмент за текуща оценка на качеството на дизайна на курса е рефлексията на студентите – индивидуална или групова – върху техния прогрес и трудностите, които срещат при справяне с учебното съдържание, сложността на учебните задачи, времето за работа. Препоръчително е в края на първите няколко теми да се изиска от студентите в рамките на определен форум да дискутират затрудненията си в ученето по отношение на: сложността и обема на учебното съдържание; сложността и яснотата на учебните задачи; качеството на комуникация с колеги и преподаватели; обема и качеството на учебните ресурси; технологиите за учене и комуникация; времето за работа. Така преподавателят може да прави текущ редизайн на курса като допълнително регулира обемът и сложността на учебното съдържание;

предефинира учебните задачи; разсрочва времето за изпълнението им и пр.

Преди стартирането на курса е добре да се използва инструмент за самооценка на дизайна на курс. Като Приложение 1 към Методиката е предложен такъв инструмент, който се използва за оценка на електронен курс от Европейската рамка за качество EPPROBATE.

В края на обучението е препоръчително да се използва анкета за оценка на качеството на курса от страна на студентите. В Приложение 2 е предложен вариант на такава анкета, която е разработена от автора на методиката и е апробиран с неговите онлайн студенти.

В Приложение 3 са изведени критериите на НАОА, които се отнасят до качеството на ниво курс.

Важно е да не забравяте, че ученето онлайн е трудно за студента, защото го лишава от преките взаимодействия с преподавателя и неговите колеги и защото е опосредствано от технологиите и знанията му за работа с тях. То изисква високо ниво на самодисциплина и умения за управление на личното време, тъй като обикновено се съчетава с работа и лични ангажименти от страна на обучаемия. Това е причината процентът на успешно завършилите дистанционни студенти да е сравнително по-малък от този на редовните студенти. Поради всичко това педагогическия дизайн на курса, които е изцяло ориентиран към студента и подпомага неговия прогрес е много важен. Важно е и да проучваме мнението на студента за затрудненията, които той среща в процеса на обучение и да се опитваме да му помагаме да ги преодолява чрез по-доброто проектиране на различни елементи на дизайна и система от инструменти за подпомагането му.

Приложение 1

Изисквания към дизайна на курс за електронно обучение според Европейската система за оценяване на качеството на електронен курс

ЕPPROBATE

А/ Дизайн на курса

1. Предоставяне на информация за курса, целите на обучение и насоките с инструкции

Курсът предоставя на учащите се цялата необходима информация, включително ясни и реалистични учебни цели и достатъчно инструкции, които ще им помогнат да се ориентират в съдържанието и учебните дейности.

2. Конструктивно групиране

Учебните цели, образователните стратегии и процесът на оценяване (когато това е предвидено в рамките на курсове) са в съответствие една с друга, така че използваните образователни стратегии ефективно да подпомагат обучаемите в процеса на постигане на предварително планираните образователни цели.

Б/ Дизайн на ученето

3. Потребности на обучаемите

Образователните стратегии отговарят на потребностите на обучаемите и са съобразени с профила на всеки учащ (ниво на знания и умения, възраст, специфични ограничения)

4. Персонализация

Курсът позволява индивидуализация на учебния процес и подкрепя автономността на обучаемия.

5. Образователни стратегии

Курсът осигурява подходящ набор от подходи, мотивиращи обучаемите и ангажиращи ги в активното учене (развитие на критичното мислене). Тези образователни стратегии и подходи подпомагат ученето чрез подходящ набор от методи и форми на обучение, изброени по-долу:

- ✓ Възприемане - обучението се осъществява чрез слушане, четене или гледане на учебни материали, представени по начин, привличащ вниманието и интереса на учащите.
- ✓ Изследване – акцентът на обучение е върху търсене, предоставяне на ресурси и насоки за реализиране на учебния процес.
- ✓ Практика – на учащия се предоставят интерактивни упражнения, игри, възможност за интеракция с другите участници в курса, или други дейности, осигуряващи обратна връзка.
- ✓ Комуникация - обучаемият е насърчаван и подкрепян в общуването си с другите обучаеми (формално и/или неформално) и /или с преподаватели (тьютори).

В/ Дизайн на медиите

6. Интеграция на медиите

7. Интерфейс и съвместимост

Интерфейсът на курса (по отношение на навигацията и уеб дизайна) е лесен за използване от потребителя, съответства на традиционната практика, и позволява на обучаемите ефективно да наблюдават собствения си напредък по време на курса.

8. Технологични стандарти

Курсът е в съответствие с общите технически стандарти (напр. SCORM, IMS), подпомагащи оперативната съвместимост.

Г/ Съдържание

9. Точност и научна стойност

Съдържанието точно представя конкретна научна област от определена гледна точка или от различни перспективи. Там където е подходящо проблемите се поставят и дискутират. Съдържанието е написано, така че да бъдат избегнати културално пристрастни термини и примери.

10. Защита на интелектуалните права

Звеното, осигуряващо курса, притежава правата за използване на материалите в обучителни курсове. Когато материалът се предлага като свободен ресурс правата за използване и повторна употреба са ясно дефинирани чрез подходящ документ за лиценз.

11. Спазване на законодателството

Съдържанието спазва всички изисквания на националното и международното законодателство по отношение на съдържанието, включително закони, свързани с пристрастие, клевета, както и промотирането на конкретни ценности.

Приложение 2

АНКЕТА

За изследване на мненията и отношенията на студенти към качеството на обучение в дистанционна форма

Уважаеми студенти,

Основната цел на настоящото анкетно изследване е осъществяването на обратна връзка за качеството на преподаване и учене в смесена (традиционна и електронна) учебна среда и на базата на събраната информация - подобряване на дизайна на този курс. Особено внимание в анкетата е отделено на Вашият опит на онлайн студенти.

1. Моля маркирате клетката, чието съдържание в най-голяма степен съответства на вашето мнение по отношение на твърденията в таблицата по-долу:

- 1 означава, че определено сте съгласни
- 2 означава, че сте съгласни, но с известна резервираност
- 3 означава, че се колебаете да отговорите
- 4 означава, че не сте съгласни
- 5 означава, че определено не сте съгласни.

Наименование на курса .....

	Курсът като цяло:	1	2	3	4	5
	Предоставя на студентите цялата информация, необходима за обучение от разстояние.					
	Налице са ясно формулирани изисквания към онлайн студентите за успешно справяне с обучението по този курс.					
	Предвидени са дейности за установяване на входящото равнище на знанията и опита на студентите по отношение на съдържанието на курса.					
	Създадени са възможности за представяне на преподавателите и студентите и по-доброто им взаимно опознаване.					
	Налице са възможности както за формално, така и за неформално общуване между студентите и между тях и преподавателите.					
	В курса се реализира проучване на интересите и потребностите на студентите в областта, която се преподава.					
	Представени са особеностите на ученето онлайн и начините за справяне с трудностите от различно естество – когнитивно, технологично, мотивационно, социално.					

Целите на обучение:					
	Студентите в този курс са наясно какви са целите и очакваните резултати от обучението (какво се очаква да знаят и умеят).				
	Учебните цели са реалистични и ясно формулирани.				
Учебните задачи и дейности:					
	Използваните образователни стратегии ефективно подпомагат студентите в процеса на постигане на предварително планираните образователни цели.				
	Учебните дейности позволяват индивидуализация на учебния процес и подкрепят автономността на студентите.				
	Учебните задачи и инструкциите в тях са ясно и конкретно формулирани.				
	Учебните дейности и виртуални форми на обучение насърчават активното учене на студентите.				
	Приложени са по подходящ начин индивидуални и групови онлайн взаимодействия между обучавани и преподаватели.				
	Постигнат е баланс между индивидуални и групови учебни дейности.				
Учебното съдържание:					
	Учебното съдържание е актуално и отразява съвременното състояние на науката и практиката.				
	Учебното съдържание е съобразено с индивидуалните ми възможности и предпочитания.				
	Там където е подходящо проблемите се поставят и дискутират онлайн.				
	Съдържанието не засяга културално пристрастни термини и примери.				
	В курса са взети мерки за превенция на плагиатството.				
Учебните ресурси:					
	Като цяло електронните учебни ресурси са подходящи за учене онлайн.				
	Количеството и качеството на виртуални учебни ресурси е достатъчно за изпълнение на онлайн задачите и дейностите.				
	Електронните учебни ресурси са достатъчно съдържателни и изчерпателни, за да постигнат студентите обявените учебни цели.				
	Електронните ресурси отразяват съвременни знания и практики.				
	Учебните материали и електронните ресурси за самоподготовка са разработени и представени мултимедийно и интерактивно.				
	Когато се предлагат свободни ресурси са спазени авторските права.				
	В този курс се държи на спазването на авторските права при създаването на артефакти от страна на				

	студентите.					
	Комуникация:					
	Осигурени са различни форми за синхронна и асинхронна комуникация с колегите-студенти.					
	Преподавателят е достъпен за съвет и помощ чрез синхронна и асинхронна комуникация.					
	Онлайн комуникацията е регулярна и подпомага преодоляването на чувството за изолация на онлайн студента.					
	Оценяване:					
	Осигурена е перманентна обратна връзка от страна на преподавателя в края на всички учебни дейности и/или теми.					
	Обратната връзка е навременна, ясна, съдържателна и помага на студентите да проследяват своя напредък в курса.					
	Оценяването е подходящо за начините, по които се осъществява онлайн обучението.					
	Предвидено е самооценяване и взаимно оценяване.					
	Подкрепа на онлайн обучаемите:					
	Курсът съдържа инструкции, подпомагащи студентите в достъпа до виртуални ресурси и работата с тях.					
	Курсът съдържа инструкции и система за поддръжка, подпомагащи провеждането на онлайн дейности.					
	Осигурена е предварителна технологична подготовка на студентите за работа с електронната среда на обучение и инструментите в нея.					
	Осигурени са индивидуални консултации с преподавателите.					
	На студентските запитвания се отговаря своевременно и задълбочено.					
	Осигурена е поддръжка на студенти, които не постигнат задоволителен напредък в ученето.					
	Осигурени са ресурси за студенти със СОП.					
	Дизайн на медиите					
	Интерфейсът на курса (по отношение на навигацията и уеб дизайна) е лесен за използване от потребителя.					
	Интерфейсът на курса позволява на обучаемите ефективно да наблюдават собствения си напредък по време на курса.					
	В курса се използват разнообразни медии за осъществяване на онлайн дейностите и за представяне на учебното съдържание					
	Учебните ресурси са естетично оформени и техният дизайн подпомага усвояването на информация					
	Учебните ресурси са достъпни и могат да се отварят в различни операционни системи и от различни					

дигитални устройства – стационарни и мобилни.						
---	--	--	--	--	--	--

2. Участвали ли сте досега в смесен курс на обучение, при който значителна част от учебните дейности се осъществяват в електронна среда?

- да.
 не

3. Беше ли организирано въвеждане в спецификата на обучение в електронна среда преди или по време на провеждане на обучението по тази дисциплина? (Възможен е повече от един отговор.)

	Да	Не
Да, свързано с технически въпроси/използване на компютър и Интернет.		
Да, свързано с платформата за електронно учене.		
Да, свързано с особеностите на дистанционното обучение.		
Да, свързано с особеностите на виртуалните междуличностни взаимодействия.		
Да, свързано със специфичните отговорности на виртуалния студент.		
Друго: (Моля пояснете).....		
Не, нямаше такава.		

4. Моля оценете подкрепата, която получихте от вашият преподавател/и по време на онлайн учебните дейности, както и степента на нейната проява:

		В много ниска степен (1)	По-скоро не отколкото да (2)	В средна степен (3)	По-скоро да, отколкото не (4)	В много висока степен (5)	Не мога да определя (0)
1.	Навременна						
2.	При решаване на конкретни задачи и проблеми						
3.	Индивидуализирана, насочена към моите потребности						
4.	Приятелска, неформална						
5.	Конструктивна, давайки ми съвети как да навляза в темата в дълбочина, насърчавайки ме за бъдещи дискусии						

5. Бихте ли могли да формулирате препоръки към усъвършенстване на този курс

- .....

- .....

- .....

- .....

- .....

- .....

6. Как бихте определили общото качество на курса по .....

1.	Отлично
2.	Много добро
3.	Добро
4.	Задоволително
5.	Лошо

Пол: .....

Благодарим за помощта Ви!

Приложение 3

Система за оценка и акредитация на дистанционна форма на обучение (НАОА)

Критерии, имащи отношение към дизайна на ниво учебен курс/модул

- Учебните програми и тяхното съдържание отразяват съвременното състояние на науката и практиката и ползват добри практики за ДО.
- Учебните дейности и виртуални форми на обучение, предвидени в СДФО насърчават активното учене на студентите. Студентите са наясно за целите и резултатите на обучението (какво се очаква да знаят и умеят).
- Инструкции и система за поддръжка, определящи начина на провеждане и достъпа до виртуални ресурси и дейности на дистанционните студенти.
- Осигурени са различни форми за синхронна и асинхронна комуникация, индивидуални и групови взаимодействия между обучавани и преподаватели, за ползване на учебни ресурси и за провеждане на ДО.
- Значителна част от процеса на обучение се осъществява неприсъствено с използване на дистанционни методи, форми, учебни ресурси, дейности и обекти (вкл. Интернет базирани), средства за комуникация, софтуерни модули и др., предоставяни от отдалечени сървъри с гарантиран високоскоростен достъп.
- Достатъчно количество и качество на виртуални учебни ресурси за осигуряване на СДФО
- Относителен дял на учебните материали и ресурси за ДО, подготвени на трето и/или четвърто технологично равнище, спрямо общия им брой. Съгласно чл. 9. (4) на Наредбата за ДО този дял трябва да е не по-малко от 70% от учебните материали и ресурсите за самоподготовка на трето и/или четвърто технологично равнище.
- Относителен дял на учебното съдържание, представено с учебни материали и ресурси за провеждане на ДО, спрямо учебното съдържание на СДФО. Съгласно чл. 9. (1) на Наредбата за ДО този дял трябва да е не по-малко от 75% от учебното съдържание на учебната програма.
- Виртуалните учебни ресурси са достатъчно съдържателни и изчерпателни (за да постигнат студентите обявените цели на СДФО), отразяват съвременни знания и практики, анализират се редовно от експерти (в контекста на постиженията на студентите в СДФО) и се актуализират.
- Учебното съдържание се осигурява персонализирано и динамично по различни начини
- Методическите подходи ползвани при разработването и поддържането на СДФО за постигане на обявените учебни цели са ясно обяснени и следват добри практики на ДО
- Учебните материали и виртуалните ресурси за самоподготовка са разработени по методика, съответстваща на спецификата на специалността и на ДО.
- Осигурена/ гарантирана предварителна технологична подготовка на обучаваните (студенти, специализанти и докторанти) в дистанционната форма на обучение.
- Създадена ефективна система за поддръжка на дистанционните студенти.

- Осигурени са индивидуални консултации с преподаватели и тютори. На студентските запитвания се отговаря своевременно и задълбочено. ВУ има система за поддържане и опазване на поверителността на информацията за студентите (лични данни, оценки, резултати от изпитвания и др.).
- Осигурени са възможности за консултиране и ориентиране на студентите в съответствие с техните индивидуални различия (по произход, входно равнище на знания, предишни постижения, заетост и др.), с цел оказване на подкрепа за постигане на образователните цели на СДФО.
- Поддръжка на студенти, които не постигнат задоволителен напредък в ДО
- Осигурени ресурси за ДО на лица със СОП.